

часів існування Австро-Угорської імперії. Проте бурхливий розвиток подій перекреслив початкові наміри ініціаторів нового формату центральноєвропейської співпраці. Наприкінці 1991 р. стало зрозуміло, що багатонаціональні федерації СФРЮ та Чехословаччина розпадаються. У період 1992-1994 рр. Центральноєвропейська ініціатива розглядалась як політичний форум взаємодії та діалогу між посткомуністичними країнами, з одного боку, та Австрією й Італією, за іншого. З другої половини 90-х рр. XX ст. почався процес приєднання до ЦЄІ нових країн-учасниць. У липні 1994 р. Україна стала спостерігачем в ЦЄІ. 1 липня 1996 р. наша країна стала повноправним членом Центральноєвропейської ініціативи. За станом на 1 січня 2001 р. членами ЦЄІ є Албанія, Білорусь, Боснія і Польща, Румунія, Словаччина, Україна, Угорщина, Словенія, Австрія, Італія, Югославія. З 1998 р. ЦЄІ залучилось до відновлення інфраструктури Боснії. З 1999 р. залучена до виконання політичних та економічних складових Пакту стабільності для Південно-Східної Європи. На початку XX ст. Центральноєвропейська ініціатива стає важливим форумом взаємодії між середземноморськими, балтійськими та причорноморськими країнами.

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПРОСТІР ФІЛОСОФІЇ ЕКОНОМІКИ

Г.Г.Фесенко

Теоретико-методологічний вимір філософсько-економічного знання набуває особливого значення при визначенні національною економікою найважливіших чинників та орієнтирів її розвитку у перспективі сучасних глобалізаційних процесів. Основні філософсько-економічні концепції розвиваються в контексті таких соціально-філософських напрямків, як неолібералізм (Ю.Габермас, І.Валлерстайн), концепція постіндустріального суспільства (Д.Белл, М.Кастельос, Е.Тоффлер), філософія глобальних проблем та комунікативна парадигма філософування (К.О.Апель, Г.Йонас).

Сучасний неолібералізм, як ідеологічна стратегія економіки, звертається до аналізу глобального процесу уніфікації соціально-економічних систем та обґрунтовує граничність можливостей економічного лібералізму, його відмови від соціального підґрунтя національного розвитку суспільства. Філософія глобальних проблем, цілі та завдання якої полягають в аналізі передумов розв'язання глобальних проблем так званого постмодерністського стану цивілізації, основним предметом дослідження визначає філософські аспекти соціального та економічного прогнозування та здійснення пошуку шляхів перебудови світового економічного порядку. Значного поширення набуває усвідо-

млення потреби у формуванні концепції "сталого економічного розвитку", сутність якої полягає у розробці ефективних програм економічного розвитку, що забезпечували б мінімальний вплив на зовнішнє середовище. У філософсько-економічному концептуальному просторі сконцентровано і основні принципи комунікативної парадигми філософування, що осмислюють економічну діяльність людини в контексті екологічних проблем сучасності.

Розвиток сучасного філософсько-економічного знання відбувається також в теоретичному контексті таких напрямків філософсько-економічного знання, як філософія бізнесу та філософія господарства. При цьому філософія бізнесу як парадигма економічного мислення здебільшого представлена у межах західноєвропейської соціально-економічної парадигми і бере свій початок у філософії прагматизму, а філософія господарства здебільшого є виразом східноєвропейської світоглядної парадигми (С.Булгаков). Історії у «чистому вигляді» відомі прояви господарського регулювання економічних систем, а для економічних систем, у межах яких значне місце відводиться такому виду економічної діяльності, як бізнес, характерним є поєднання репродуктивного знання, властивого господарській системі, з творчим потенціалом бізнес-діяльності.

Основною місією економіки як цілісної світоглядно-методологічної системи є визначення принципів та методів ефективного функціонування як господарства, так і бізнесу в контексті конкретної соціально-економічної системи. Господарство ж в такому проблемному контексті визначається як певна телеологічна парадигма, що зорієнтована на планування економічної системи; соціальний зміст бізнес-діяльності постає в контексті організації та регулювання господарського та соціального життя, що включає в себе сукупність соціальних норм та культурних зразків, формуючи, таким чином, соціальний капітал суспільства, що дає змогу розглядати бізнес як специфічну економічну інституцію. Г.Беккер, Ф.Фукуяма демонструють дієвість людського та соціального капіталу у бізнес-структурах (забезпечують їх гнучкість та орієнтацію на нові шляхи розвитку господарської діяльності).

У цілому сучасні філософські роздуми щодо сутності економіки відкривають нові можливості у пошуку стратегій гармонізації таких світоглядно-методологічних концепцій, як філософія господарства та філософія бізнесу, тобто стратегій їх системного поєднання у межах економічного світогляду конкретної соціально-економічної системи. Відповідно, множинність варіантів їх конструктивного сполучення є визначальним фактором у формуванні моделей економічного розвитку суспільства, а також принципів та методів соціальної модернізації.